

Cerkveni

GLASILO SLOVEN
SKIH CERKVENIH
GLASBENIKOV

Glasbenik

ST. 9, 10

SEPTEMBER, OKTOBER 1943

LETO 66

Stanko Premrl:

† Kanonik Fran Ferjančič.

Starosta novomeškega kolegiatnega kapitlja, zaslužni slovenski skladatelj in eden naših najbolj odločnih, delavnih in zvestih cecilijancev, kanonik Fran Ferjančič je 10. junija ob pol dveh popoldne odšel v večnost. Umrl je v Ljubljani v Leonišču, kamor se je po daljši, mučni bolezni prišel zdraviti in umret. Bil je nato prepeljan v Novo mesto, kjer so ga binško nedeljo popoldne slovesno pokopali.

Blagopokojni kanonik je pri našem listu sodeloval nad 50 let. Ze zaradi tega zasluži vso našo hvaležnost in častno mesto v zgodovini slovenskega cecilijanstva. Naslednje vrste naj nam priključijo v spomin njegovo lepo, vzpodbudno življenje, vzorno duhovniško in plodovito glasbeno delovanje.

*

Fran Ferjančič se je rodil 1. decembra 1867 na Gozze di Vipacco v spoštovani stari kmetski hiši dobrim, globoko vernim staršem. Rodbina je bila glasbeno nadarjena, posebno sinovi. Pri zlati poroki staršev l. 1910 je sin Fran opravil poročni obred z mašo, sin dr. Herman je orgljal, sin Rihard dirigiral, sin Edvard pa je pel v zboru. Tudi Ferjančičev brat Jožef, ki je umrl l. 1937 kot upokojeni župnik v Ameriki (Tover, Minn.), je bil zmožen glasbenik. Ferjančičeva rojstna župnija se je že dolgo ponašala z jako dobrimi, navdušenimi pevci, ki so v moškem zboru prepevali v cerkvi in zunaj nje. Tudi prekrasno ondoto potrkavanje — melodično, ritmično in dinamično kar umetniško niansirano — je slovelo daleč naokoli. Ob tem in takem potrkavanju je zrastel že Ferjančičev rojak, poznejši profesor v Gorizii in naš prvi zvonoslovec Ivan Mercina. Ob tako ugodnih in srečnih pevskih in zvonskih razmerah se je tudi Ferjančičeva glasbena žilica oplajala in krepila.

Po končani domači šoli je študiral gimnazijo v Gorizii. Petje je tu poučeval Anton Hribar, brat p. Angelika Hribarja, zaslužen pevovodja, glasbenik in skladatelj. Ferjančič je pel že kot dijak v šolskem in drugih pevskih zborih. Kot dijak je doma o počitnicah z užitkom poslušal orgljanje Ivana Mercine, ko je igral mesto svojega brata, učitelja in organista. Kot višjiegimnazijec je pel pri dijaškem moškem zboru, ki so si ga dijaki sami sestavili in prirejali z njim koncerte po deželi. Pri nekem takem koncertu je enkrat sodeloval tudi pokojni Matej Hubad kot tenorist-solist. Ze kot mlad gimnazijec se je Ferjančič ob ustanovitvi ljubljanskega Cecilijanskega društva začel zanj zanimati in sam pravi, da so bile njegove simpatije kmalu na strani cecilijanstva (C. Gl. 1937,

str. 39). Že takrat je dobro razločeval med pravo cerkveno in cerkveno posvetno, teatralno glasbo, kakršne takrat ni manjkalo. Hodil je na frančiškanski kor na Kostanjevico in prišel v stik z organistom p. Efremom Turkom. Ob nedeljah popoldne je pa večkrat šel v semeniško kapelo, kjer je bilo lepo petje in orgljanje.

Bogoslovje je študiral v Ljubljani. Za učitelja petja je imel Antona Foersterja. Sam je bil antifonator in vodil petje bogoslovcev. Tudi pozneje je s semeniškiimi tovariši prepeval in vodil petje na več novih mašah. V mašnika ga je posvetil 19. julija 1890 škof Missia. Novo mašo je pel v svoji rojstni župni cerkvi. Domači moški pevski zbor je pri tej priliki izvajal vokalno Schweitzerjevo latinsko mašo v C-duru, na koncu pa so zapeli precej trivialen Te Deum nekega italijanskega skladatelja. Ferjančič je že takrat zlagal. Pri novomašniškem obedu so mu zapeli njegov »Pozdrav novomašniku«, ki ga je zložil za nekega svojega tovariša in so ga pevci od te strani dobili v svoje roke. Ko je Ferjančič slišal, da pojo njegovo skladbo njemu na čast, je bil seveda spričo tega iznenaden, je brž stopil k pevcem in jih vprašal: »Kje pa ste to dobili?« (C. Gl. 1890, str. 78.)

Prvo svojo kaplansko službo je vršil v Trnovem na Notranjskem. Tu je bil štiri leta pri dekanu Ivanu Veselu, znanem pisatelju in pesniku. Tu je poučeval tudi petje v samostanu čč. sester N. D., ki so potem pele nekaj časa v župni cerkvi. Vpeljal je liturgično pravilno cerkveno petje v samostanu in v župni cerkvi. Istotako se je poleg svojega duhovniškega dela trudil za izboljšanje cerkvene glasbe v ljubljanskem Trnovem pri župniku Ivanu Vrhovniku, pisatelju in zgodovinarju. Tudi štiri leta. Kot kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani od 1898 do 1906 je deloval skupno z župnikom in prelatom Janezom Rozmanom, ki je bil tudi sam navdušen pevec, vnet za dostojno cerkveno glasbo in odbornik Cecilijskega društva. Pri Sv. Jakobu je ob Ferjančičevem prihodu cerkvena glasba bila že v redu. Vodil jo je skladatelj Leopold Belar. S Ferjančičem sta si bila kmalu prijatelja. Za šentjakobski kor je Ferjančič zložil več skladb: graduale, pesmi in litanije Srca Jezusovega. Že l. 1894 se je udeležil 14. občnega zbora Cec. društva v Regensburgu in poslušal krasna izvajanja klasične vokalne polifonije. L. 1905 pa se je udeležil koralnega tečaja pri benediktincih v Sekovi na Zg. Stajerskem. Z njim smo bili še dr. Kimovec, Janko Sedej, p. Aleksander Vavpotič in moja malenkost. Šli smo tja, da smo se seznanili in nekoliko priučili takrat obnovljenemu tradicionalnemu koralu. Poučevala sta nas in še nekaj drugih udeležencev p. Celestin Vivell koralno teorijo in petje, p. Mihael Horn spremljanje koralu.

Ferjančič je že kot šentjakobski kaplan pričel poučevati petje v semenišču, kar je nadaljeval tudi potem, ko je bil tam nastavljen kot ekonom in namestni vodja. To ne lahko službo je opravljal od 1906 do 1917 skrbno in vestno kakor vse druge prej in slej. Koral je poučeval po dve uri tedensko in vodil moški zbor bogoslovcev. Bil je tudi pokrovitelj Cecilijskega društva bogoslovcev. V svoji ljubezni do vzvišenosti in svetosti cerkvenega petja si je najpožrtvovalneje prizadeval zadostiti vsem, zlasti tudi najnovejšim cerkvenim določilom in zahtevam, da bi se bogoslovci navzeli res pravega duha cerkvenega petja, da bi se izvežbali tako, kakor zahteva sv. Cerkev, in da bi pozneje v svojem delovanju udejstvovali njene zahteve. Z istim navdušenjem je vodil moški zbor, ki je oskrboval petje pri slovesnih večernicah v stolnici, pri procesijah, veliki teden in ob podobnih prilikah (C. Gl. 1911, str. 53).

Kot duhovnika v Ljubljani ga je dr. Janez Ev. Krek kmalu pridobil, da je prevzel vodstvo moškega zbora Kat. delavskega društva. Po Belarjevi smrti pa je vodil od 1899 do 1917 ženski zbor Kat. društva za delavke. Za ta močan zbor je že na Belarjevo željo priredil prve Venčke slovenskih narodnih pesmi in še nekatere druge skladbe. Z zelo dobro izvežbanim ženskim zborom je pel

na raznih prireditvah, včasih tudi pri mašah, in dosegal najlepše uspehe. Ob neki priliki je izvajal mojo zborovsko skladbo »Kadar tiha žalost« (N. A. VI. 1.). Slišal sem jo takrat prvič in menda tudi zadnjič. S Ferjančičevim izvajanjem sem bil popolnoma zadovoljen. On je pesmi temeljito naštudiral ter posebno pazil na čisto intonacijo, na dinamiko in agogiko. Isto tako na dobro in pravilno izgovarjavo besedila.

L. 1903 je vodil petje na škofijski sinodi.

Jeseni l. 1908 je pričel poučevati na orglarski šoli v Ljubljani najprej liturgiko, potem še zgodovino cerkvene glasbe in figuralno petje, končno nekaj let tudi koral. Kot učitelj na orglarski šoli je vsako leto naučil učence kako latinsko mašo, ki so jo potem konec šolskega leta izvajali v stolnici. Bile so to sledeče: A. Foersterjeva in hon. Immaculatae Conceptionis B. M. V. za tri glase in orgle l. 1909, Schildknechtova s. Josephi za dva glasa in orgle, Griesbacherjeva s. Stephani za dva glasa in orgle (obe l. 1910), Wittova VII toni za moški zbor l. 1911, Hallerjeva Maša III. l. 1912, Bruno Steinova op. IX v Es-duru za tri glasove z orglami, 1913, in p. Roberto Rossova »Veni de Libano« za tenor, bas in orgle, 1914.

V septembru 1908 se je udeležil cerkvenoglasbenega tečaja v Ljubljani. Udeležencev je bilo: 101. L. 1909 je bil izvoljen v Cec. društvu stolne župnije za blagajnika. V prvih letih mojega službovanja na stolnem koru, ko še nisem imel stalnega pomočnika, mi je sem ter tja priskočil na pomoč bodisi pri dirigiranju ali orgljanju. Na cerkvenoglasbenem tečaju v Ljubljani od 7. do 11. avgusta 1911 (bilo je 120 udeležencev) je predaval o liturgičnih zadevah, kjer je oborožen z najnovejšimi dekreti strokovnjaško odgovarjal na razna vprašanja. Sem ter tja je sodeloval pri orgelskih kolavdacijah, n. pr. na Viču l. 1912, ko sva kolavdirala nove Milavčeve orgle s 30 registri.

Odbornik Cecilijanskega društva za ljubljansko škofijo je postal na občnem zboru 19. novembra 1896, ko je odbornik župnik in prelat Janez Rozman zaradi bolezni odstopil. Ponovno je bil izvoljen še na občnih zborih l. 1899, 1902, 1905, 1908, 1911, 1914 in 1918 (z namestnikom Ivanom Zdešarjem). L. 1917 je odšel iz Ljubljane kot župnik v Mavčiče pri Kranju, kjer je deloval eno leto in devet mesecev. L. 1919 pa je dobil novomeški kanonikat. Takrat je bil imenovan tudi za knezoškofijskega duhovnega svetnika. Bil je član prve — enajstčlanske — cerkvenoglasbene komisije za ljubljansko škofijo in z drugimi ljubljanskimi člani nadzornik organistov v Ljubljani; posebej še za moravško dekanijo (dve leti). Na cerkvenoglasbenem tečaju, ki je bil napovedan za poletje 1914, a se zaradi izbruhle vojne ni vršil, bi bil predaval o tradicionalni psalmodiji. Isto tako na posebnem koralnem tečaju za duhovnike, ki je tudi odpadel. Na cerkvenoglasbenem tečaju v Ljubljani v septembru 1921 je predaval o cerkvenoglasbenih predpisih v praksi. Za nadzornike organistov je sestavil vprašalne pole in na podlagi teh vprašanj so se v prvih desetletjih vršila nadzorovanja.

Posebno marljiv, neugnan, vztrajen in zvesto sodelujoč je bil kot sotrudenik »Cerkvenega Glasbenika«. Prva dva dopisa iz domačih krajev je poslal našemu listu še kot bogoslovec l. 1889. Iz Trnovega na Notranjskem l. 1894 dva dopisa, iz Ljubljane od l. 1895 do 1912 9 dopisov, iz Novega mesta 20 dopisov. Iz Ljubljane je poročal nekaj kratov o sklepu na orglarski šoli, nekaj kratov o novih orglah, in še o tem in onem; iz Novega mesta o raznih koncertih, o cerkvenem petju v kapiteljski cerkvi in drugem. Napisal je kakih 85 člankov, med temi več dolgih razprav; tri pesmi: Sonet v spomin † Antonu Foersterju, Pozdrav »Cerkvenemu Glasbeniku« ob njegovem zlatem jubileju (l. 1927) in Ob 80letnici g. p. Hugolina Sattnerja, končno še nekaj ocen v oglasniku. V člankih je nenehno bodril, dramil in vzpodbujal k delu za preosnovo cerkvene glasbe po cerkvenih določilih: naj bi se pri latinskih mašah peli tudi spremenljivi spevi ali vsaj recitirali, da je cerkvenim pevcem treba

živega verskega prepričanja in pobožnega duha, opisoval je cerkveno glasbo skupno s cerkvenim življenjem, kako bodi organist točen pri službi božji, objavil »Cerkven govor za praznik sv. Cecilije«, vzpodbujal k poživljenju našega Cecilijanskega društva, opominjal k večji poslušnosti in pokorščini do cerkvenoglasbenih določil in liturgičnih predpisov, odgovarjal na razna liturgična vprašanja; pojasnil, da se v ljubljanski stolnici pasijon ne poje pravilno: po zahtevi škof. ceremoniala bi ga morali peti trije diakoni, različni od mašnega diakona, oziroma trije mašniki kot diakoni; prvi bi pel Kristusa, drugi evangelijsko pripovedovanje, tretji vloge posameznih oseb. Pravi, da bi to v stolnici bilo mogoče. Vlogo množice (>turbæ<) sme peti bogoslovski ali kateri koli pevski zbor (C. Gl. 1923, str. 28). — K navodilu za petje evangelijev v slovenskem jeziku je pripomnil, da je treba kadenco v vseh primerih pričeti na četrtnadnjem zlogu pred piko in da ne smemo v slovenskem jeziku delati v tem oziru nikake izjeme. — Opozoril je, da ni vsaka nabožna pesem tudi že cerkvena. In še marsikaj drugega. Cele razprave so veljale gregorijanskemu koralu: »Razlika med koralnimi spevi v novem in starem misalu« (1908), Tradicionalna psalmodija (1914), ki je izšla potem še posebej,¹ Kako se pojo lekcije in profecije? Razna mnenja o kvilizmi (1915). Lotimo se novih koralnih intonacij in napevov (1916 in potem še v letnikih 1920—1925). Cerkvenoglasbeno liturgiko je obdelal v letnikih 1916 do 1928. Razprava je izšla tudi samostojno in se še vedno lahko nabavi. V mnogih člankih je dajal zlasti organistom in cerkvenim pevovodjem praktične nasvete: o važnosti dinamike (1926), »nekaj malenkosti našim organistom v album« (1928), pa zopet l. 1930, ko graja razne nedostatke organistov in cerkvenih pevovodij (dva članka), in še l. 1932 in 1933 »Nekaj malenkosti našim dirigentom«. Za naš list se je dvakrat resno zavzel. Enako je poudaril pomen naše orglarske šole in da imajo absolventi orglarskih šol prednost pri nastavitvah pred samouki. Svojo pot v Regensburg l. 1894 in tamonjne glasbene doživljaje je verno popisal še isto leto, isto tako našo skupno pot — kot sem že omenil — na koralni tečaj v Sekovo (1905). Spominjal se je mnogih naših zaslužnih glasbenikov in prijateljev glasbe v člankih: Ob smrti dvajsetletnici pevovodja in skladatelja Antona Hribarja (1907), P. Otokar Aleš, Ivan Mercina, kot učitelj, glasbenik in zvonoslovec (1926), Anton Foerster kot človek, Monsignor Mihael Arko, Kako sem se pred 35 leti seznanil s sedanjim metropolitom dr. Sedejem? (1927), † Valentin Marčič (1929), Hladnik Ignacij (1930), Prelat Lesar, prijatelj cerkvene glasbe, Spominčica na grob † nadučitelju Ivanu Barle (očetu Janka Barleta) 1931, Metropolit dr. Frančišek Sedej, vnet cecilijanec in pospeševatelj cerkvene glasbe, Janko Leban kot glasbenik, Nekaj spominov na kardinala dr. Jakoba Missia (1932), † Knezoškof dr. Andrej Karlin in cerkvena glasba (1933), Spominčica na grob † Davorinu Budna, Leopold Belar (1934), Trifolij zadnjih treh kapiteljskih organistov v Novem mestu: Kraus—Hladnik—Markelj (1935), K 25letnici Premrlovega uredništva, Spominčica na grob Novomeščanke, glasbenice in skladateljice S. Alakok Ekel (1936), Nekaj spominov iz prve dobe Cec. društva. V teh je opisal: Adolfa Harmela, Danila Fajgla, Janeza Kokošarja, Janeza Laharnarja, Josipa Kalina, Ignacija Lebana, dr. Antona Jarca, Josipa Maierja (1937). V letniku 1938 pa še Ziga Bohinca, Janeza Gnjezda, Josipa Smrekarja in p. Angelika Hribarja. Leta 1941 je prispeval »Spominčico na

¹ V hrvatskem prevodu jo je prinesla tudi zagrebška »Sveta Cecilija« in je izšla pozneje tudi v hrvatskem samostojnem ponatisu.

grob † Leopoldu Riharju«, l. 1942 — kot zadnji članek — »Nekaj vrstic pok. svetniku Karlu Grebencu v spomin«. V člankih je ocenil² »Cecilijo v drugi izdaji« (l. 1902, ob 28letnici Cec. društva), Koncert v ljubljanski stolnici (1915), Cerkveno pevsko prireditev v Šmihelu pri Novem mestu (1924), Premrlove »Mašne« (II. zbirka, 1925), Ivan Mercinovo »Navodilo za pritrkavanje cerkvenih zvonov po številkah« in istega spis »Slovenski pritrkovavec« (1926) ter Cerkveni koncert v Novem mestu (1941). Pa je pisal še o tem in onem, česar nisem vsega podrobno omenil.

Tako pridnega in vztrajnega sodelavca pri »Cerkvenem Glasbeniku« res nisem imel, kot je bil pokojni kanonik Ferjančič. Pisal je rad, večinoma nena-prošen, iz zgolj idealnega navdušenja za cerkveno glasbo, da bi bila čim bolj uravnana po določilih Cerkve in tudi tehnično čim popolnejša. Opisoval nam je naše razne zaslužne glasbenike, da bi nam svetili kot vzorniki pri našem delovanju za pravo cerkveno in tudi dobro svetno glasbo. Kadar kakega obljubljenega spisa ni mogel poslati pravočasno, ali če sem ga včasih sam že malo podrezal, se je brž opravičil in pohitel, da čimprej ustreže. Spise pa je pošiljal redno priporočeno-ekspresno, dasi sem mu rekel, naj si ne napravlja nepotrebnih stroškov. Tudi je list redno in točno plačeval. Da bi zahteval za dopisovanje kakega plačila ali nagrade, o tem pri njem ni bilo govora. Še to moram dostaviti pokojnemu kanoniku v hvalo, da ga je pisanje zadnja leta, ko je močno bolehal na očeh in se je moral dati celo operirati, stalo mnogo žrtev; saj je pri pisanju moral uporabljati povečevalno steklo. — Razen v »C. Gl.« je pisal tudi v druge liste.

Ferjančič pa je bil tudi skladatelj, in sicer dober skladatelj. Nekatero njegovo skladbo sem že omenil. Bil je v prvi vrsti skladatelj zborovskih skladb. Njegovih 9 moških zborov je izšlo l. 1906. Imajo živahen vzlet in se dajo s pridom in uspehom rabiti. L. 1909 je izšla Zbirka mešanih in ženskih zborov. Vsakih po pet. Večina jih je daljših, prekomponiranih. Dr. Gojmir Krek je v Novih Akordih (glasbeno-književna priloga, IX. l. 1) posebno pohvalil mešane zборе »Tone solnce, tone« in »Pustni večer«, med ženskimi pa »Planinarice« in »Solnce čez hribček gre«. Dalje je Ferjančič izdal 7 venčkov slovenskih narodnih pesmi za ženski zbor. V »Glasbeni Zori« je izšlo pet njegovih zborovskih skladb, v Novih Akordih osem, v Pevcu ena; Litanije Srca Jezusovega l. 1899, Lavretanske in sv. Jožefa l. 1915. V »Slava presv. Evharistiji« so natisnjene tri njegove pesmi, v Foersterjevih Cantica sacra III. dva Tantum ergo, v Premrlovi Cerkveni ljudski pesmarici in Pesmarici za mladino ena pesem (ista tudi v Premrlovih moških zborih), v Aljaževi pesmarici en zbor, v brošuri o priliki vseslovenskega mladinskega shoda na Brezjah skladba »Mati na Brezjah«, v prilogah C. Gl. en ofertorij, dva Tantum ergo, dve Marijini, motet »Gloria, laus et honor« in Nagrobnica »Z Bogom, sestra draga, oz. brat predragi«, prirejena iz ženskega zbora za mešani zbor; v Silvestrovih »Kupletih« 3 kupleti. Zložil je tudi več pevskih vlog k raznim igram, med temi k Silvin Sardenkovi zgodovinski igri »Slovanska apostola« »Veličaj duši moji«, cerkvenoslovanski koral, ki ga je transponiral in harmoniziral. Njegov moški zbor »Lisica in petelin« je Kokošar priredil za mešani zbor in ga tudi izvajal. Ferjančičeve skladbe so formalno neoporečne, izklesane, čvrste, zdrave in polne slovenskega duha. Skladatelj jih gradi motivno dosledno; mnogo se poslužuje imitacije.

Dasi skladatelj in pisatelj, pa je bil Ferjančič predvsem duhovnik, ki je svoj sveti poklic vzel resno. Svoje duhovniške dolžnosti in opravila je opravljal vzorno, goreče, vedno imajoč pred očmi čast božjo in izveličanje duš. Bil je

² Sicer pa kritik ni pisal rad, kakor je sam izjavil v »Cerkv. Gl.« 1925.

vztrajen molivec in častilec sv. Rešnjega Telesa, neutrujen pridigar, izkušen, iskan in priljubljen spovednik. Obiskovanje bolnikov in spovedovanje sta bili poleg molitve njegovi najljubši opravili. Njegovo spovednico v kapiteljski cerkvi so ljudje naravnost oblegali. Bolniki so želeli vedno le njega. Nikomur ni odrekal, vedno je pohitel, da dušam pomaga. Pa tudi telesne dobrote je delil, kolikor je mogel in še čez svoje moči. Bil je zares oče ubogih. Sam zase je bil skromen do skrajnosti, zadovoljen z malim; tudi svetne slave ni iskal. Zlato mašo l. 1940 je obhajal na tihem in se umaknil za to priliko ven na deželo. Tako dobrega, nesebičnega in svetniško živečega duhovnika je vse spoštovalo in ljubilo. Sicer pa je bil Ferjančič vedrega in veselega značaja; rad se je tudi pošalil in povedal marsikatero, da smo se od srca nasmejali. Svojim duhovskim tovarišem je ob raznih jubilejih zložil in bral prigodnice v verzih; ta dar je podedoval po svoji materi, ki je tudi večkrat pisala na isti način.

Vzornemu slovenskemu duhovniku, skladatelju in pisatelju, prezaslužnemu našemu cecilijancu Bog podeli največje plačilo, nam pa daj v nadomestilo za Ferjančiča vsaj enega tako pristnega in doslednega cecilijanca!

Dr. Anton Dolinar:

Pregled slovenske cerkvene glasbe.

XVIII.

Davorin Budna je skladatelj pesmi »O srečna duša, blagor ti«: izšla je v prilogi »Cerkv. Gl.« l. 1882 in Foerster jo je sprejel v Cecilio II. Od tedaj doni z naših korov v štiriglasni obliki, še bolj pa ji pristoja, kadar jo množica povzame v mogočnem skupnem ljudskem petju, za katero je kot nalašč primerna. Ni mi znano, da bi še kdo drugi uglasbil to besedilo; malo verjetno se mi zdi, da bi se ponovna uglasbitev tako posrečila, da bi zameglila Budnovo melodijo, tudi če bi bila pesem sicer vsebinsko popolnejša. Ta pesem je zagotovila Budni spomin v cerkveni glasbi za vedno. Ta pojav zasledimo v naših cerkvenih pa tudi svetnih pesmih velikokrat; skladatelji, ki glasbeno opremljajo besedila, ki so bila že ponovno uglasbena in so si osvojila ljudsko dušo, malokdaj uspejo, da bi druga ali tretja uglasbitev mogla premagati prvo.

Budna ni veliko zlagal; kolikor pa je izdal skladb v prilogah »Cerkv. Gl.«, so se mu večinoma vse posrečile. Prav znana je evharistična: »Bodi moljeno, češčeno«, ki jo je prav tako sprejel Foerster v zbirko »Cantica sacra« in je vsem moškim zborom prav dobrodošla. V »Cerkv. Gl.« l. 1899 je izšla latinska maša: Missa in hon. Assumptionis B. M. V., v l. 1896 pa ofertorij: »Veritas mea« in »Ecce sacerdos magnus«. Maša je pisana v strogo homofonskem slogu, večinoma v zborovski zasedbi. Harmonijski in modulacijski krog ne gre preko tedaj običajnega okvira.

V splošnem izdajajo skladbe lirično mehko nastrojenje, ki se izraža v smiselno razvijajoči se melodični črti ob spremstvu gladko tekočih, nevsiljivih harmonij.

Budna je doma iz Savinjske doline; rodil se je 11. sept. 1861 na Ljubnem. Veselje do petja in glasbe mu je bilo že prirojeno, saj je v njegovi rojstni hiši bilo petje doma. Prve glasbene nauke mu je posredoval nadučitelj Červ v Gornjem gradu, kjer je obiskoval šolo. Nadaljnjo glasbeno izobrazbo si je večinoma pridobil sam z lastno pridnostjo in ljubeznijo do glasbe. Imel je tudi veliko smisla za združeno delo. V domačem kraju je ustanovil posojilnico, ki jo je sam vodil hkrati z občinskim tajništvom; obenem je opravljal tudi službo organista. Zaradi šolanja otrok se je l. 1905 preselil v Novo mesto, kjer je dobil mesto kontrolorja pri Mestni hranilnici. Po 24 letnem službovanju ga je prisilila

huda bolezen, da je l. 1928 stopil v pokoj, ki ga je užival v Mariboru, kjer je 28. maja 1934 umrl.

Alojzij Sachs bi skoraj izginil iz naše glasbene povestnice, da ga ni otel pozabe Franc Marolt v koncertnem uvodniku ob priliki koncerta v proslavo dvajsetletnice naše univerze in za njim Stanko Premrl, ki je ocenil njegove cerkvene skladbe, ki jih je dobil v rokopisu (»Cerkv. Gl.« l. 1940, št. 5, 6). Rojen je bil 28. maja 1869 v Medvodah, umrl pa v Ljubljani 13. novembra 1910. Njegov oče Alojzij, po rodu Nemec iz Kremsa na Gor. Avstrijskem, je služboval kot orožniški stražmojster v Škofji Loki, kasneje kot papirniški uradnik v Goričanah. Mati Marija, roj. Bernik, je bila izvrstna pevka in je izhajala iz družine škofjeloških godcev. Sachs je po dovršeni ljudski šoli obiskoval še tri razrede gimnazije in nato učiteljišče v Ljubljani, kjer mu je bil učitelj petja in glasbe Anton Nedvďd. Dr. Pavel Kozina pravi v svojem spisu »Anton Nedvďd prvi slovenski glasbeni učitelj«, da je Alojzij Sachs poleg Pavčiča najnadarjenejši Nedvďdov učenec. Po dovršenem učiteljišču je učiteljeval v Vipavi, Smledniku, na Brezovici in v Ljubljani na II. mest. dekl. šoli in v prisilni delavnici. Tukaj je bil tudi pevovodja »Rokodelskega društva«, Slov. trgovskega društva »Merkur«, »Slavca« in »Ljubljanskega Zvona«. Sachs je bil dober pevovodja pa tudi spreten violinist, pianist in organist ter nadarjen, zmožen in jako marljiv skladatelj. Skladal je za svet in cerkev. V »Cerkv. Gl.« l. 1940 je objavljena pesem: Čakaj Gospoda. Cerkvene skladbe, ohranjene v rokopisu, so sledeče: 1. Missa in honorom s. Antonii de Padua za mešani zbor z orglami. Zloženi so vsi stalni spevi, vendar sta Gloria in Credo zelo skrajšana. Slog je preprost, homofon, deklamacija besedila se hitro razvija. Posamezni krajši odstavki so prav čedni, daljši premalo izdelani, v celoti je delo premalo enotno. 2. Slovenska maša (Vstop, Slava, Vera, Svet, Po povzdigovanju, Jagnje božje, Konec). Skladba očituje dober soliden slog, smisel za daljšo, bolj razvito melodično črto in enotnost v zasnovi. 3. Sv. maša (Vstop, Slava, Vera). 4. Štiri mašne pesmi. 5. Tri mašne pesmi. 6. Mašna. 7. Te Deum v C. 8. Pet božičnih pesmi. 9. Postna: Oh kako te vidim Jezus mili! za mešani zbor. 10. Dve velikonočni. 11. Velikonočne. 12. Marijine. 13. Tri Marijine za Marijine družbe. 14. Dve evharistični. 15. Tri svetniške. 16. Dva Tantum ergo in dva O salutaris hostia. 17. Zbirka moških zborov. — Skladbe v splošnem ne gredo preko okvira tedanjih cerkvenih pesmi: gibljejo se v obsegu diatonike, moduliranje se dotakne dominante in subdominante, ki tako določa vzpon in padec melodične črte.

Hudovernika Ljudevita je le bolj naključje dovedlo do tega, da se je začel resneje baviti s cerkveno glasbo. Njegovo delovanje pa je bilo zlasti pomembno, ker je ob zori cecilijanskega gibanja ob pomanjkanju delovnih moči na Štajerskem močno zanetil preporodno cecilijansko misel. Izvira iz znane hiše Hudovernikov v Radovljici. Mati mu je bila Leopoldina Hinek, sestra župnika Hineka, ki je bil sam glasbeno nadarjen, imel izvrsten klavir, kjer se je Ljudevit vežbal v igranju. Rojen je bil l. 1859 v Stični; ko je bil oče premeščen k okrajni sodnji v Novo mesto, se je vsa družina preselila doli; v gimnaziji mu je bil učitelj petja P. H. Sattner, ki je l. 1874 prišel v Novo mesto. Bogoslovje je začel v Ljubljani, dovršil pa v Mariboru. Prva služba mu je bila Celje, od koder se je preselil v Maribor. Videč pomanjkanje dobrega pevskega zbora, je sam začel s pripravami za ustanovitev. Posrečilo se mu je, da je sestavil dober zbor, ki je nastopal pri večjih slovesnostih v stolnici. To je dovedlo škofa, da ga je imenoval za stolnega kapelnika, hkrati pa tudi za učitelja gregorijanskega korala v bogoslovju in za kolavdatorja orgel po škofiji. Poskušal se je tudi v skladanju. V prilogi »Cerkv. Gl.« l. 1882 je izšla mašna pesem »Pred Bogom«. Zanimiva je po modulaciji; ni v njej obrata ne k dominantni, ne k subdominantni, pač pa k tonovemu načinu terne sorodnosti; pojav, ki ga zasledimo tudi v Kokošarjevih pesmih: gotovo vplivi, ki so prišli od proučevanja dobe glasbe vokalne

polifonije. Ostale skladbe so: 1. Vexilla regis. 2. Te Joseph celebrent. 3. Missa in hon. B. M. V. 4. Missa in hon. s. Ludovici. 5. Maša na čast rojstvu Jezusovemu. 6. Bone Jesu. 7. Marijina. 8. Jesu tibi vivo. 9. Zapojte zvonovi. 10. Kantata Slomšku.

Besedila k svetnim skladbam je zajel iz Gregorčiča: zlasti je znana njegova »Naša zvezda« za moški zbor s tenorskim samospевom. Verjetno je, da je mnogo glasbene pobude prejemal od P. H. Sattnerja, s katerim ga je vezalo tesno prijateljstvo; Sattner mu je tudi v »Cerkv. Gl.« l. 1901 napisal toplo pismrtnico. Hudovernik je umrl 16. maja 1901.

Gerbič Franc je gotovo ena izmed najzanimivejših postav slovenske glasbe. Tako po obširnem udejstvovanju po vseh glasbenih panogah kot tudi mnogostranosti glede na številna svetovna kulturna središča, kjer se je glasbeno izobraževal in potem tudi deloval, mu med nami ni enakega. Rojstni kraj mu je Cerknica na Notranjskem, kjer je bil rojen 5. oktobra 1840. Že doma je kazal izredno pevsko nadarjenost. V Ljubljani je dovršil 3. in 4. razred normalke ali takrat tako imenovane glavne šole. Nato je stopil v realko in dovršil tri razrede. Imel je že takrat prijeten glas in je nastopal kot solist, kadar je bilo treba v šoli ali cerkvi peti solo. Učitelj Centrih je učil petje takrat na realki samo po posluhu. Gerbič je vstopil v glasbeno šolo — poseben oddelek za petje in glasbo na normalki, kjer je poučeval petje skladatelj Kašpar Mašek, ki mu je — po upokojitvi l. 1854 — sledil njegov sin Kamilo. V tem času se je pričel učiti tudi klavirja. Po dovršenem tretjem razredu realke je prestopil na učiteljske; pričel je še s poukom harmonije in orgel. Vstopil je v pevski zbor filharmoničnega društva, ki ga je vodil tedaj A. Nedvěd. Po končanih študijah na učiteljskem je bil l. 1857 nastavljen najprej kot provizoričen učitelj v Trnovem pri Ilirski Bistrici. L. 1861 pa je bil ravno tam imenovan za nadučitelja. Opravljal je hkrati službo organista in cerkvenega pevovodje. Približno v tem času je zložil »Tri božične«. Želja po glasbeni izobrazbi mu ni dala miru. Pustil je učiteljsko službo in šel v Prago na konservatorij, kjer je proučeval zlasti solopetje in kompozicijo, poleg tega pa tudi razne druge, za vsakega konservatorista obvezne predmete: klavir, glasbeno zgodovino in druge. V tej dobi je izdajal: »Liro sijonsko«, mesečnik za cerkveno petje in glasbo, ki je izhajal eno leto (l. 1861) in prinesel v 12 številkah 71 cerkvenih napevov, deloma mešanih, deloma moških zborov s ponajveč slovenskim in nekoliko tudi z latinskim besedilom. Po odlično dovršenem konservatoriju je do leta 1882 deloval pri raznih gledališčih kot operni pevec: najprej pol leta pri češkem narodnem gledališču v Pragi, potem devet let v Zagrebu, kjer je veliko pripomogel k ustanovitvi hrvaške narodne opere. Po kratkem premoru je nastopal zopet pol leta v Ulmu na Vittenberškem in končno še eno sezono v Lvovu kot heroični tenor v poljski operi. Tukaj se je seznanil z ravnateljem tamošnjega konservatorija Karlom vitezom Mikulijem, slovitem pianistom in enim zadnjih učencev Chopinovi. Na Mikulijevo prigovarjanje se je poslovil od gledališča in sprejel mesto profesorja petja in zborovodje na tamošnjem konservatoriju, kjer je ostal do l. 1886. Tega leta so društva »Glasbena Matica«, »Narodna čitalnica« in »Dramatično društvo« povabila Gerbiča v Ljubljano; vabilu se je odzval in prišel na domača tla delovat med svoje rojake, gojit in pospeševat domačo umetnost. Pri Glasbeni Matici je vstopil kot učitelj in vodja društvene šole, pri Čitalnici kot pevovodja (do l. 1890, t. j. do razpada Čitalnice) pri Dramatičnem društvu kot kapelnik do l. 1895. Leta 1890, 1891 in 1897 je poučeval na učiteljskem glasbeno teorijo, harmonijo, zborovo petje in orgle, pri pevskem društvu »Ljubljana« od 1896—1900 in od l. 1899 je po Belarjevi smrti prevzel še službo organista in pevovodje pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Od l. 1899 dalje do svoje smrti je bil odbornik »Cecilijanskega društva«. Ko se je ustanovila v ljubljanski škofiji

cerkveno-glasbena komisija, je postal član imenovane komisije in hkrati nadzornik organistov v Ljubljani in v cerkniški dekaniji.

Ze iz navedenega spoznamo obširnost in vsestranost Gerbičevega dela in le obžalovati je, da ni spisan njegov življenjepis, ki bi pomembnost njegovega dela v zvezi z vsem kulturnim razvojem slovenskega naroda smiselno prikazal. Vse glasbeno življenje narodovo od Riharja preko Foersterja do dobe Novih akordov je živo spremljal, sodeloval in močne poteze vanj zarisal. Nad trideset let je deloval pri Glasbeni Matici in točno poudarja Premrl v »Cerkv. GL.« 1. 1917: »S šolo Glasbene Matice je bil tako tesno spojen, da si nismo mogli predstavljati matične šole brez Gerbiča in ne Gerbiča brez matične šole.« Položil je temelje slovenski operi, kateri je bil več let neutrudno delaven kapelnik. Tudi cerkvena glasba mu je bila močno pri srcu. Šentjakovski cerkveni zbor je močno slovel pod njegovim vodstvom. Pomemben je bil tudi kot cerkveni skladatelj. Poleg že imenovanih »Treh božičnih« in »Lire sijonske« pridejo v poštev nadaljnje skladbe: 1. Cerkveni napevi (8 mešanih zborov), 2. Slovenska sv. maša z blagoslovom v F duru in 3. »Pet velikonočnih« za mešani zbor. Leta 1912 je izdal: »Dvanajst Marijinih pesmi« za mešani zbor pod naslovom: Slava nebeški kraljici. Isto leto je izšla Slovenska maša v čast sv. Frančišku seraf., 1. 1913 pa 12 Tantum ergo, oboje za mešani zbor. Za zbirko »Slava presv. Evharistiji« je prispeval dve pesmi, eno za Maroltovo zbirko »Nagrobnice«, v Novih akordih (X. 5) je izšla Ave Marija za dva glasova in orgle. V vrsto religiozne glasbe spada kantata »Oče naš« za soli, mešani zbor in orkester; posamezne oddelke je izvajalo pevsko društvo »Ljubljana« v ljubljanski radijski postaji. Delo je široko zasnovano, z močno nasejanimi polifonskimi mesti in tudi harmonsko barvito. Po tej Kantati bi sklepali, da so mu dela večje razsežnosti bolj ležala in da je v njih laže našel svoj izraz; v pesmih manjšega obsega je pač zapadel časovni dobi, ostal pa vseskozi cerkve dostojen. Nekako najbolj samosvojega se je pokazal v 20 Marijinih pesmih, kjer so zlasti lepe št. 10, 17, 18. V rokopisu so tri latinske maše: Missa in hon. Resurrectionis D. N. J. Christi za mešani zbor in orkester, Missa in hon. B. M. V. in Missa in hon. Ss. Cordis Jesu¹ za mešani zbor in orkester, Ave Maria za ženski zbor in dve soli s spremljevanjem harmonija in dveh gosli, in trije ofertoriji: In me gratia, Populum humilem in Domine convertere, Osem božičnih pesmi za mešani zbor in himna »Zlatomašniku«, poleg tega še več pesmi za razne prilike. Gerbič je uvidel tudi pomen cecilijanskega gibanja in rad pomagal tudi pri delu Cecilijanskega društva, kamor je bil izvoljen 22. novembra 1890. Pri cerkveno-glasbenem tečaju v Ljubljani 1. 1911 je zanimivo predaval o metodiki pevskega pouka; to predavanje je društvo izdalo v posebni knjižici. Kot pevski učitelj je bil sploh praktik in je pri pouku zajemal iz svojih bogatih pevskih izkušenj. Napisal je tudi obširno teoretično praktično pevsko šolo, ki je ostala — žal — v rokopisu.

Mnogo se je bavil tudi z narodno pesmijo: v treh zvezkih je priredil 150 narodnih pesmi za en glas in klavir, 20 moških zborov je zloženih v slovenskem narodnem značaju (11. zv. matičnih zborovih partitur) in na tej podlagi iskal svoj slog in ustvarjal vsa večja dela. Na istem temelju slone tudi njegova cerkveno-glasbena dela.

Urednik »N. Ak.« dr. G. Krek je Gerbiča visoko cenil in to ponovno poudarjal v svojem listu. Ko je izšla v počastitev njegovega jubileja številka »N. Ak.«, ki je obsegala samo njegove skladbe, dostavlja: »In to je ravno dejstvo, ki nas mora navdajati s spoštovanjem in jasnim veseljem, da Gerbič ni obstal, ko je začel svetiti, temveč da je z zanimanjem zasledoval veliki tok moderne

¹ »Sanctus« in »Benedictus« iz navedene maše in »Ave Maria« je izvajalo pevsko društvo »Ljubljana« na koncertu 8. januarja 1911, ki se je vršil v proslavo sedemdesetletnega jubileja.

umetnosti, da se vedno uči ob velikih delih sedanosti, da se je uživel v sodobno strujo in da zagledavši napredek tam, kjer je, tudi ustvarja v smislu tega napredka — in nekoliko vrst dalje: »Ce zaključimo današnjo publikacijo z »Ave Maria«, ki nosi najvišjo opus-številko, storimo to ne zaradi tega, ker vidimo v tej kompoziciji napredujočega skladatelja, temveč ker naj zastopa ta pesem ono delo — polje, ki ga je Gerbič vse svoje življenje s posebno pridnostjo obdeloval — polje cerkvene glasbe. Pri Gerbiču torej negovanje cerkvene glasbe ni morda znamenje bližajoče se starosti — pri največjih posvetnih skladateljih opazujemo to čudno in pomembno prikazen, da se čimdalje bolj bavijo z resnimi, od sveta odvrnjenimi, pobožnimi snovmi — temveč čisto naraven, z dosedanjim njegovim delovanjem ujemajoč se izraz življenjskega stremljenja skladateljevega.«

Urednik »Cerkv. Gl.« je ponovno opozoril na važnost Gerbičevega dela med Slovenci (prim. »Cerkv. Gl.« l. 1910, l. 1917). Ob stoletnici njegovega rojstva l. 1940 je zapisal v listu: »Letos se nam zdi primerno in potrebno poživiti spomin na tega našega zaslužnega glasbenika in skladatelja in ga prikazati zlasti našemu mlajšemu glasbenemu rodu kot moža vztrajnega, nesebičnega in požrtvovalnega dela na polju slovenske glasbe; to tembolj, ker je bil Fr. Gerbič že v življenju več ali manj zapostavljen oz. premalo upoštevan in je tudi sedanja stoletnica njegovega rojstva na splošno šla skoraj neopaženo mimo nas.«

Ferjančič Fran se je oglasil l. 1889 v »Cerkv. Gl.« in je bil do l. 1942 njegov marljiv sotrudnik. Službene prilike so ga vodile po deželi in mestu in tako je spoznal vso upravičenost cecilijanske ideje. Z mladeniško navdušenostjo se je lotil dela v okviru »Cecilijanskega društva«; bil je njegov odbornik in član cerkveno-glasbene komisije. V ospredju vsega preporodnega gibanja je bilo ravno zboljšanje koral: Ferjančič se je z vso vnemo lotil proučevanja tega vprašanja; izsledke je potem priobčeval v »Cerkv. Gl.«: v šestih člankih je pisal o »Tradicionalni psalmodiji«. ² Dolga je razprava: »Lotimo se novih koralnih intonacij in napevov: v letnikih od l. 1916—1925 je objavljaj: »Cerkveno glasbeno liturgiko« (izšla l. 1923 kot ponatis iz »Cerkv. Gl.« v posebni knjigi), dalje sledé: »Razlika med koralnimi spevi v novem in starem misalu«, »Kako se pojo lekcije in profecije?«, »Razna mnenja o kvilizmi«, »Drobtinica o cerkveno-slovanskem koralu«. Obiskal je Sekovo na Štajerskem, da bi poslušal izvajanje koral pri oo. benediktincih, kjer je veljalo petje koral kot najdovršenejše; v »Spominih na Sekovo« je o tem podrobneje poročal. Večinoma z lastno pridnostjo se je v koralu teoretično in praktično tako izuril, da je veljal za prvega koralnega strokovnjaka, čigar sodba je v dvomljivih primerih bila odločilna. Kot učitelj koralnega petja na orglarski šoli in v bogoslovju je mogel največ vplivati na tiste, ki bodo kot organizirani in dušni pastirji lahko največ pripomogli, da se ravno koralna reforma čim točneje izvede. V številnih dopisih je posegal tudi na druga področja, zlasti na glasbeno zgodovinsko. Važni so njegovi zapiski: Nekaj spominov iz prve dobe Cec. društva (pet člankov), dalje številni orisi glasbenikov pomembnejših pa tudi manj pomembnih, ki so kakor koli bili v zvezi z razvojem slovenske glasbe; dopolnjeval je navadno to, kar so drugi opustili ali pa le mimogredé omenili. To pa niso zgolj suhoparni znanstveni članki, temveč mikavni sestavki, kjer skuša pisatelj izluščiti pri vsakem še njegovo dobro človeško stran in jo včasih prav na šegav način prikazati, n. pr.: A. Foerster kot človek, † Mihael Arko, Kako sem se seznanil z metropolitom dr. Sedejem?, Goriški metropolit dr. Fr. B. Sedej — vnet cecilijanec, Staremu prijatelju v spomin, pa še to in ono, † Valentin Marčič, Hladnik Ignacij, † Janko Leban kot glasbenik, † Prelat Lesar, prijatelj cerkvene glasbe, Nekaj glasbenih spominov na kardinala dr. Jak. Misia, Kn.-škof dr. Karlin in cerkvena glasba,

² Kot ponatis iz »Cerkv. Gl.« je izšla knjižica »Tradicionalna psalmodija« (v hrv. prevodu v »Sv. Ceciliji« in posebnem hrv. odtisu).

Spominčica na grob Novomeščanke, glasbenice in skladateljice S. Alakok Ekel, Spominčica na grob † Leopolda Riharja, Zaslužni cerkveni pevki v spomin. Iz vseh dopisov odseva njegov ostri čut za opazovanje pa tudi njegova izredna dobrosrčnost do sočloveka. Pod naslovom: »Nekaj malenkosti našim pevovodjem — v album« je večkrat opozarjal na razne pomanjkljivosti v cerkvenoglasbeni praksi in takoj dodal prijateljski nasvet. Takoj na drugo mesto postavljam Ferjančiča kot učitelja petja in pevovodjo. Že kot bogoslovec je vodil pevski zbor v semenišču in kot duhovnik v Ljubljani prevzel mesto pevovodje pri Kat. del. društvu, nato pa po Belarjevi smrti od l. 1899 do 1917 z malim presledkom ženski zbor »Kat. društva za delavke«, s katerim je tedaj dosegal prav lepe uspehe. Največ truda je pa posvetil pevskeemu zboru bogoslovcev, ki ga je prevzel že kot kaplan pri Sv. Jakobu in ga vodil potem vse tja do l. 1917. Poleg tega je poučeval bogoslovce tudi v koralnem petju. Liturgični obredi velikega tedna v stolnici so bili ravno zaradi petja zbora bogoslovcev zmeraj posebno privlačni; na programu so bila dela starih klasičnih mojstrov pa tudi v njihovem duhu snujočih cecilijancev. Ferjančič je notranje doumel duhá te glasbe in jo znal mojstrsko tolmačiti. Tudi na orglarski šoli je nekaj časa poučeval koralno kot tudi figuralno petje hkrati s cerkveno glasbeno zgodovino.

Udejstvoval se je tudi kot skladatelj. Nekaj pesmi je objavljenih v prilogah »Cerkv. GL.«: v l. 1905 Tantum ergo za mešani zbor, v l. 1908: Stara koralna sekvencija na čast M. B., v l. 1912: Otrok sem tvoj, za moški zbor. — Ferjančič je stilno ostal zvest starejši cecilijanski šoli, vendar je pa imel zmeraj pripravljeno priznalno besedo za novejšo glasbo in njene pridobitve. Zlasti je visoko cenil svojega rojaka Premrla kot modernega skladatelja, »ki pa zna v svojih skladbah tako mojstrsko ubrati narodno struno kakor malokdo drugi«. (»Cerkv. GL.« l. 1925: »Še enkrat o Premrlovih Mašnih.«)

V »Slavi presv. Evharistiji« so izšle tri skladbe, v Foersterjevi »Cantica sacra« III. — Dva Tantum ergo, v »Ljudski pesmarici« ena skladba, v Premrlovi »Pesmarici za mladino« ena pesem, v brošuri o priliki vseslov. mlad. shoda na Brezjah skladba »Mati na Brezjah«.

Uglasbil je tudi litanije Srca Jezusovega, lavretanske litanije in litanije sv. Jožefa. Mnogo se je ukvarjal z zbiranjem narodnih pesmi in v več zbirkah nakazal uspešen način obdelave naše narodne pesmi. V »Mešanih in ženskih zbiorih« je izšla tudi dobro zadeta pesem »Tone sonce, tone« na Gregorčičevo besedilo.

Urednik »N. Ak.« pri oceni imenovane zbirke takole opiše njegov slog: »Vesetje je gledati Ferjančičev stavek. Vsaka nota stoji na onem mestu, kamor jo postavlja povelje, kjer mora stati po vojnem načrtu. Ferjančič je komponist pravilnosti. Njegov stavek se odlikuje po zelo redki snažnosti, lepi linearni duktus glasov razodeva skrbnega kaligrafa. Na tem mestu konstatiramo z veseljem, da se giblje naš skladatelj v predležeči zbirki (tudi kontrapunktično) veliko prosteje in pogumneje kakor v prejšnjih proizvodih. Upamo, da ga vidimo kmalu v ljutom boju za veseli napredek naše glasbe.«

Fran Ferjančič se je rodil 1. decembra 1867 na Gocce di Vippaco. Gimnazijo je študiral v Gorizii, kjer mu je bil učitelj petja Anton Hribar; v »Cerkv. GL.« l. 1907 se je z daljšim spisom svojemu učitelju hvaležno oddolžil. Bogoslovje je študiral v Ljubljani, kjer je prišel v stik z Antonom Foersterjem in postal njegov zvest učenec in oboževatelj. Po dovršitvi bogoslovja l. 1890 je služboval kot kaplan v Trnovem na Notranjskem, v Ljubljani: v Trnovem, pri Sv. Jakobu in kot namestni vodja v bogoslovnem semenišču ter kot župnik v Mavčičah; od l. 1919 dalje pa kot kanonik v Novem mestu. Dne 10. junija 1943 je v Leonišču v Ljubljani mirno in skoraj neopazno odmril svetu. Ljudi tako blagih značajev ni veliko; narod in človeška družba jih pa za svoj obstoj ne moreta pogrešati.

Janko Škrbinc in njegova glasbena zapuščina.

(Konec.)

Škrbinc je živel in deloval v Riharjevi, Foersterjevi in še naslednji dobi. Izvajal je poleg svojih skladb in skladb raznih naših starejših skladateljev: Riharja, Travna, Vavkna, Levičnika, Belarja, Cveka, Fr. S. Adamiča, Štolcerja, Nedveda, Ipavca in drugih tudi marsikatero skladbo naših cecilijancev: Foersterja, Hribarja, Hladnika, Pogačnika, Zupana, Budne, Grilanca in še tega ali onega. Izmed skladb najnovejše dobe nisem v njegovi preostali glasbeni zapuščini našel nobene. Izvajal je tudi še razne ljudske napeve in gregorijanski koral; poleg tega še skladbe raznih tujih skladateljev.

Natančnega in popolnoma točnega vpogleda v njegovo izvajanje na korih kakor tudi zunaj cerkve iz preostale zapuščine ni mogoče dobiti. To pa zato, ker so njegovi sorodniki — kakor mi je pravila Škrbinčeva hči, gospa Katica Gilly — pri odhodu iz Višnje gore večino notnega tiskanega in pisanega materiala požgali; bilo ga je cele koše.

Zdi se mi primerno nekatere od Škrbinca izvajane skladbe posebej navesti in jim posvetiti nekaj opazk.

Riharjeve je izvajal razne pesmi in himne za sv. Rešnje Telo. Rabil je deloma izvirne izdaje, pa tudi dr. Kimovčevo zbirko »Rihar renatus«. Cvekove je pel božične, Vavkrove božične in misijonske, Belarjeve še v posvetnem duhu zložene Tantum ergo, Fr. S. Adamičevo velikonočno »Jezus, premagavec groba« v prvotni obliki, dr. Ipavčevo božično »Prišla je lepa, sveta noč«. Rabil je Foersterjevo Cecilijo, Hladnikove zbirke, več Zupanovih pesmi in motetov, Nedvedove cerkvene pesmi, ki so izšle prvotno samostojno kot 8 cerkvenih spevov, op. 10, in drugič v Aljaževi Mohorjevi pesmarici. Tudi Nedvedov samospjev »Bone Deus«. Pa zopet p. Angelik Hribarjeve pesmi in nekatere Tantum ergo, ki so izšli l. 1891 v C. Gl. Tudi Josip Grilanc »Ego sum« (»Jaz sem vstajenje in življenje«) iz C. Gl. 1898. Tako zvane semeniške litanije v čast Materi božji, prirejene pozneje od Sicherla, je imel spisane v F-duru klic za klicem s starejšim besedilom. Prireditelj za tri do štiri glase bi prisodil Škrbincu. Božično »Prišla je lepa, sveta noč«, sprejeto v Čadeževo zbirko kot štev. 10 neznanega skladatelja, sem našel v Škrbinčevi zapuščini spisano dvakrat v B-duru in v prvotni preprosti uglasbitvi; zložil jo je Jos. Ferd. Kloss, čigar ena pesem, namreč »Jezik poj skrivnost častito« se nahaja v Foersterjevi Ceciliji in potem z izboljšanim besedilom v moji Ljudski pesmarici.

Med raznimi latinskimi mašami, ki jih je Škrbinc izvajal, bodisi starejšimi predcecilijanskimi¹, bodisi cecilijanskimi, sem na veliko veselje zasledil tudi Benedictus Ant. Foersterjeve Missa solemnis v A-molu, in sicer v dveh izvodih — enkrat v E-duru, kakor ga ima Foerster, in enkrat v Es-duru. Je pa Škrbinc baje izvajal celo Foersterjevo mašo in se ne malo trudil z njo. Pri slovesnih mašah je pel vse latinsko. Izvajal je maše s popolnim besedilom in take s skrajšanim Gloria in Credo. Kot zanimivost navajam starejšo latinsko mašo neznanega skladatelja od Credo dalje, kjer je pevski del napisan v F-duru, spremljanje pod njim v Es-duru. Skrajšani Credo v tej maši se glasi: »Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, et in unum Dominum Jesum Christum, qui propter nos descendit de coelis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine et homo factus est. Crucifixus pro nobis sub Pontio Pilato passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die, sedet ad dexteram Patris.

¹ Po nekem zapisu njegovega zeta Petra Gillyja bi sklepal, da je izvajal med drugim tudi Schöpfove, Zanglove in Pichlerjeve latinske maše.

Et in Spiritum sanctum, et unam sanctam Ecclesiam et exspecto resurrectionem mortuorum et vitam venturi saeculi. Amen, amen, amen, amen.« To, in ne bese-
de več ali manj!

Izvajal je tudi gregorijanski koral po medičeskijh izdajah oz. iz takratnih koralnih knjig za spremljanje z orglami. Predvsem pri latinskih mašah introite in komunije. V zapuščini se nahajata introit in komunija za godove devic-mučenic, enkrat spisana v četrtinkah kot osnovnih notnih vrednostih, drugič v polovinkah. Za neko novo mašo, morda za zadnjič omenjeno g. Jakliča ali katero drugo, je napisal pevcem na posebne liste vse speve — razen latinske maše — po vrsti, kot so jih peli: Veni s. Spiritus, Tantum ergo, introit »Lo-quebar«, gradual »Dilexisti«, ofertorij »Offerentur« za recitacijo in tej sledeči motet »Haec dies« (lastno, zadnjič omenjeno skladbo), nato komunijo »Confun-dantur«, Te Deum (skrajšan) ter dve novomašniški pesmi: Riharjevo »Novo-mašnik, bod' pozdravljen« in še eno za moški kvartet z besedami:

»Oj pozdravljen srčno bodi novomašnik danes nam,
ki radosti poln in sreče prišel sem si v božji hram;
da Gospodu na oltar prvi boš položil dar.

Srečo srca ti želimo, ki odpravljaš se na boj,
boj za vero zveličavno, boj za stiskan narod tvoj;
da enkrat na zadnji dan z večno krono boš venčan.«

Pel je koralni Asperges in razne druge koralne speve pri raznih izvenmašnih liturgičnih obredih.

Navesti hočem še nekatere skladbe tujih skladateljev iz Škrbinčevega repertoara.

Fr. Kubickova Regina coeli, znana okrogla skladba za zbor in orgle, se nahaja v dveh pisanih izvodih in v D-duru iz l. 1884 in v C-duru iz l. 1913. Starejši latinski moteti so: Joch. Krallova O sanctissima v F- duru za so-pran in orgle, zelo dostojna, klasično umerjena skladba, Ave Maria nezna-nega mi skladatelja v G-duru za sopran in orgle, baročno figurirana, v spremljanju izrazito instrumentalno izdelana, glasbeno kot taka izvrstna skladba; Luigi Riccijeva Ave Maria z italijanskim prostim besedilom (Versione italiana. Lavoro postumo dell'Illustre Maestro Luigi Ricci con accompagnato di Pianoforte)* za sopran-solo in klavir v G-duru. Škrbinec si jo je priredil v

* Luigi Ricci je bil eden pomembnejših novejših italijanskih opernih skladateljev, rojen 8. julija 1805 v Napoliju, umrl 21. decembra 1859 v Pragi. Od l. 1836 je deloval kot stolni kapelnik v Triestu in kot ravnatelj petja na tamošnji operi. Od l. 1834 je mnogo zlagal skupno s svojim bratom Federicom, tudi znamenitim opernim sklada-teljem. Ljubljanska opera je izvajala v lanski sezoni opero »Crispin e la comare« (Krišpin in botra), delo obeh Riccijev. Luigi Ricci je napisal 30 oper, mnogo cerkvenih skladb, pesmi, dvospjeve itd. Pri Ricciju se je učil tudi naš Davorin Jenko. Riccijeva Ave Maria je bolj svetno-koncertnega značaja, a sicer odlična. V Škrbinčevi zapuščini se original nahaja napisan jako lepo in široko s tujo roko. — To skladbo sem našel napisano še v posebnem malem zvezku z modrim ovitkom in napisom Jesche Karolina 1869. Zvezek vsebuje več naših deloma udomačenih ljudskih pesmi: »Kdor ima sree, zna za dom solze, za slovenske domovine raj«, »Kje prijazne ste višave«, »Po jezeru«, nekaj zho-rovskih pesmi in nekaj samospjevov, med temi tudi Riccijevo Ave Maria in Salve Regina neznanega skladatelja, ki je skladatelj Karlo Adamič po njej točno posnel Marijino št. 4 v I. zbirki Marijinih z besedilom »Ti o Marija, naša Kraljica«. V Škrbinčevi zapuščini je ta pesem tudi v G-duru, pa v $\frac{3}{8}$ taktu (K. Adamič jo je dal v $\frac{3}{4}$ taktu). Starejše besedilo se prične z »Blaga Kraljica, vseh najčistejša«. Napev je sledeč:

Bas-solo:

F-duru s spremljanjem orgel, gosli in latinskim pravim Ave Maria besedilom. Izvirno italijansko besedilo je zelo lepo. Glasi se:

Ave Maria di grazia fiore
Teco è il Signore teco ognor fù.
O tra le donne la più perfetta,
o benedetta col tuo Gesù.
Santa Maria Madre divina
ai nostri gemiti l'orrechio inclina,
prega gran Vergine per chi falli —
ora e nell'ultimo de nostri di.

Tudi »O Deus, ego amo te« neznanega mi skladatelja v E-duru za sopran solo, mešani zbor, orgle in instrumente je zelo lepa skladba: preprosta, jasna, pravilno oblikovana in z učinkovitimi modulacijami. Med starejšimi moteti slabjšega, bolj trivialnega sloga so: ofertorij »Beata es Virgo Maria« za sopran in orgle (v dveh izvodih), motet »Jesu, dulcis memoria«, prirejen po Mozartovi operni ariji »In diesen heil'gen Hallen« za dva soprane in spremljanje ter motet »Levavi oculos meos in montes«, tudi za sopran in spremljanje.

Latinskih maš je v Škrbinčevi zapuščini več, vse pa samo pisane. Ime skladatelja ni navedeno pri nobeni, razen pri že omenjeni Škrbinčevi v C-duru. Nekaj jih je še celih, nekaj le deloma ohranjenih. Isto tako so razni Requiemi, starejši in novejši. Eden starejših v a-molu ima za Requiem (introit), Dies irae in ofertorij isto glasbo; vsak spev pa je posebej spisan. Na koncu tega rokopisa je na četrti strani napisan Kyrie eleison, spadajoč k Missa III in D, četveroglasno postavil Jan. Nep. Škerbinc 1863; jako primitivna in poceni skladba, pač eden Škrbinčevih prvencev »stare šole«.

Kot tip prekomponiranega, solidnega Requiema navajam iz Škrbinčeve zapuščine skladbo v d-molu, ki ga je izvajal v spomin svojemu nepozabljenemu prijatelju Janku Hočevanju l. 1887. Na koncu ima s svinčnikom pripisano to posvetitev in prvo vrstico pesmi »Vigred se povrne«. Za ofertorij je pri tej priliki izvajal »prekrasni«³ Mendelssohnov moški zbor »Beati mortui«. — Vzorno cerkven je n. pr. med drugimi »Vidi aquam« v D-duru.

Svetnih zborovskih skladb je v zapuščini prav malo; moški zbori: »Požarne brambe potnica«, napisana od Škrbinca l. 1887, koračniška pesem »Naglo bratje le na noge«, en preprost čehoslovaški spev in mešani zbor »Oj planine!«.

Med zapuščino se nahaja tudi nekaj skladb Škrbinčevega zeta Petra Gillyja. So to sledeče: Božična himna, moški zbor in četverospjev (1887), Tantum ergo za moški zbor (1888), Velika noč za moški in ženski zbor (7 glasov), Himna Leonu za moški zbor (1888) in Božična pesem za sopran, alt, moški zbor in deloma orgle (v Kropi 1890). Skladbe očitujejo krepak, odločen, ne pretežek slog in so nekatere široko razpredene. Ponekod jih kolikor toliko kazijo iste napake v metrično nepravilni podstavitvi besedila kot pri Škrbincu.

Kot organist je Škrbinc bil jako spreten, a igral je večkrat zelo okroglo, bolj posvetno kot cerkveno. Marsikdo bi še danes vedel pripovedovati o njegovih polkah in valčkih, zlasti pri »ofrih«. Uporabljal je pa tudi solidne orgelske predigre in medigre, n. pr. Bliedove op. 34 in druge. Nekatere si je iz raznih zbirk prepisal.

³ Tako ga je Škrbinc sam označil. Seveda po pravici.

V Višnji gori je ustanovil godbo gasilcev in se zanjo mnogo žrtvoval: pisal note, poučeval, vodil in dosegel lepe uspehe.

V cerkvi je imel mešani, včasih tudi moški zbor; pri društvu pa moški zbor. Cerkvene pevce in pevke je šestkrat na leto iz svojega bogato pogostil. »Cerkveni Glasbenik« je bral. Kadar je bil v Ljubljani in ako je bila v stolnici kaka slovesnost, je rad šel poslušat glasbo in petje ter je pri tem užival in bil ves srečen. Z duhovščino se je dobro razumel; zlasti z višnjegorskim župnikom Konradom Teksterjem sta bila velika prijatelja. Bil je vesele narave, šaljivec, prijeten družabnik. Ob 80letnici l. 1923 je bil izvoljen za častnega meščana Višnje gore oziroma za častnega občana okoliških občin. Zadnjih deset let življenja je bolehal na živcih. Dočakal je starost 84 let, njegova soproga 83 let.

Tako smo si ogledali enega izmed naših glasbenikov in skladateljev starega kova, ki pa se je v teku dolgoletnega svojega delovanja polagoma vsaj deloma približal boljši in resnejši cerkvenoglasbeni smeri. Svoje šolsko in glasbeno delo je vršil z idealnim navdušenjem in kot tak zasluži, da ga naš narod ohrani še naprej v častnem spominu.

Venceslav Snoj:

Poročilo o orglarski šoli v šolskem letu 1942/43.

Orglarsko šolo je v šolskem letu 1942./43. obiskovalo le 12 gojencev. Ker je bilo število gojencev tako majhno in še od teh so nekateri mogli šolo obiskovati šele v II. polletju, se tudi pouk ni mogel vršiti v polnem obsegu, kot je sicer določeno v učnem načrtu. Nekateri predmeti so v tem skrčenem pouku morali odpasti; po drugi strani pa so učenci za glavne predmete: klavir, orgle, harmonijo, kontrapunkt, koral, petje in pevovodstvo dobili več časa in prilike za vežbanje in je tako šola kljub temu dosegla svoje glavne cilje. Ves pouk sta si delila g. stolni dekan dr. Fr. Kimovec in ravnatelj Snoj. Od januarja dalje je še g. Berkopec, uradnik Gospodarske zveze, z velikim strokovnim znanjem poučeval zadružništvo in zadružno pravo.

Šolo je dovršilo naslednjih šest gojencev: Drenšek Štefan in Jezeršek Jože z odliko, Hrovat Mirko, Lavrič Slavko in Pintarič Anton s prav dobrim uspehom in Maučec Ivan z dobrim uspehom. Zaključnih izpitov, ki so pokazali, da so se gojenci kljub izredno težkim razmeram temeljito učili in dobro pripravili za svoj poklic, se je udeležil tudi predsednik Cecilijanskega društva msgr. Jože Jagodic, škofijski kancler. Šolsko leto smo zaključili na dan sv. Cirila in Metoda s slovesno peto mašo v stolnici, pri kateri smo izvajali novo Kimovčevo mašo: Immaculati Cordis B. M. V. za moški zbor. Po končanem šolskem letu so gojenci opravili pri oo. jezuitih tridnevne duhovne vaje.

Prihodnje šolsko leto se bo pričelo 1. oktobra. Ker nameravamo zopet otvoriti prvi letnik, vabimo fante, ki imajo sposobnost in veselje za organistovsko službo, da se čimprej pismeno ali osebno priglase pri ravnatelju orglarske šole. Zlasti prosimo vse gg. duhovnike, da po svojih farah priporoče orglarsko šolo in tako poskrbe za organistovski naraščaj.

Koncertna poročila.

Koncerti v Ljubljani. Med nekake koncerte prištevamo lahko tudi razne produkcije naših glasbenih šol, ki se vrše deloma med letom, zlasti ob sklepu šolskega leta. Zadnji čas so bile sledeče: 20. junija se je vršila XI. in zaključna javna produkcija gojencev šole Glasbene Matice, posvečena deloma zborovski, de-

loma solistični vokalni glasbi. Zborovske točke so izvajali: mladinski, ženski in mešani zbor šole Glasbene Maticice; prva dva deloma s spremljevanjem klavirja, mešani samo à capella. Vse izvajane zborovske točke so bile naših skladateljev. Vodil jih je ravnatelj Mirko Polič. Na splošno so izvajanja zadovoljila, četudi ne vsa enako. Posebno dobra sta bila ženski in mešani zbor. Solistični del sta izvedla basist Ladko Korošec, ki je zapel Premrlov Memento mori in Lortzingovo arijo iz opere »Vormski orožar«, in sopranistka Draga Vidmar, ki je zapela Lajovčevo »Pesem o tkalecu« in Puccinijevo arijo Mimi iz opere »La Boheme«. Oba imata lep, prikupen, dobro šolan glas in kažeta lepo napredovanje. — Glasbena Akademija je priredila štiri sklepne glasbene produkcije. Prva, tretja in četrta so nudile mešane sporede pevskih in instrumentalnih nastopov, druga je bila prirejena kot diplomski koncert. Izvajala ga je gospodična Ksenija Ogrin, absolventinja klavirskega oddelka šole rednega profesorja Janka Ravnika. Igrala je dve Scarlattijevi skladbi, Bachov preludij in fugo v d-molu, Beethovno sonato v B-duru op. 22, Chopinovo etudo op. 25, št. 7 in Scherzo v b-molu, J. Ravnikovo skladbo »Čuteči duši« (izšla v Novih Akordih), Sukovo Legendo in Rahmannova Preludij v g-molu. Dolg, težek in slogovno pester spored je izvedla dovršeno in na pamet. Odlični naši novi pianistini najlepše čestitamo k diplomu in popolnemu uspehu koncerta. Tudi ostale tri produkcije so prav dobro uspele. Drugo sta krasno izvedli violinistka Jelka Stanič in sopranistka Nada Stritar, ki sta ju spremljala Marta Bizjak-Valjalo in Rado Simoniti. Izmed izvajanih domačih skladb omenjamo na prvi produkciji Škerjančev Nokturno za klavir in Premrlov godalni kvartet, iz katerega so Stanič Jelka, Dražil Srečko, Žižmond Janez in Poljanšek Ivan izvajali prve tri stavke; na tretji produkciji Devovo »Pastirico« za sopran in klavir ter Bravničarjev Tango mouvement za gosli in klavir, na četrta pa Lajovčev samospev »Zacvela je roža«, Petričev Fugo za godalni kvartet v a-molu in Karel Pahorjev II. stavek iz njegovega I. godalnega kvarteta. Sklepne orgelske produkcije letos žal ni bilo. Več učencev orgelskega oddelka na GSŠ kakor tudi na GA pa je nastopilo nekaj kratov pri internih produkcijah med šolskim letom. — Glasbena šola »Sloge« je za zaključek šolskega leta priredila tri produkcije svojih gojencev. Nastopili so učenci pevskega in raznih instrumentalnih oddelkov. Pokazali so prav lepe uspehe. Izvajali so tudi pri vsaki produkciji po več domačih skladb. Na zadnji (VII.) produkciji so bile izvajane izključno skladbe ravnatelja šole Herberta Svetela. — 19. julija se je vršil vokalni koncert »Ljubljanskega Zvona«. V letošnji koncertni sezoni, ki je bila izredno bogata na simfoničnih in komornih koncertih, je bil ta sicer dokaj pozni nastop pevskega zbora »Ljubljanskega Zvona« res prijetno zaželen dogodek. Mešani zbor je štel 60 pevk in pevcev svežih in izglajenih glasov. Vodil jih je Dore Matul. Zapeli so 15 naših zborovskih skladb, deloma umetnih deloma narodnih pesmi. Zbor je bil dobro pripravljen, pel je gladko, mirno, vezano in našel pri občinstvu — ki je Unionovo dvorano polno zasedlo — topel in hvaležen odmev. Kot basist-solist je v Prelovčevi »Pomladi« skupaj z zborom, potem pa še samostojno lepo zapel tri slovenske samospeve operni pevec Fric Lupša. Na klavirju ga je spremljal dr. Samo Lovše.

St. Premrl.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Dr. France Kimovec: Tukaj, o Gospod, ostani! Osem poobhajilnih pesmi za mešani zbor. Odobril škof. ordinariat v Ljubljani 17. sept. 1942, št. 2360. Ljubljana 1943. Samozaložba. Opalografiral Roman Pahor, Ljubljana. — Zbirka je dobila naslov po zelo lepem, novjšem besedilu prve pesmi. Ostala besedila so večinoma starejša, splošno znana in nekatera že večkrat uglasbena. Zadnji dve pesmi sta: Duhovno obhajilo in Duša Kristusova. Uglasbitev teh pesmi je razen zadnje — najprej recitativne, potem fugetično izpeljane — zelo preprosta. V več pesmih so uporabljeni ljudski motivi, posebno vidno v drugi, četrta in peti. Vendar se zde ti motivi deloma nekoliko preveč vsakdanji. V to smer se spuščati in nekako preobilno se prilagojevati ljudskemu okusu

bi — kar tiče naše cerkvene zborovske skladbe — odsvetoval. Tudi naletimo v teh pesmih na več ali manj podobna mesta: n. pr. sredi 1. in 6. pesmi, v sredi 2. in 4., pri srednjih sklepih 1. in 6. pesmi, pri sklepih 3. in 5. pesmi. Med harmonične pomanjkljivosti štejem vzporedne — tako imenovane »šepaste« — oktave v 5. pesmi, dvakrat zapored. Drugače so pesmi spretno zložene in vse lahko pevne. Cena L 12, pri skladatelju L 9.

St. Premrl.

Primož Ramovš: Suita za klavir. Akademsko založba. Ljubljana 1943. Natisnila tiskarna M. Fanfani v Rimu.

Primož Ramovš: Scherzo za klavir. Akademsko založba. Ljubljana 1943. Natisnili J. Blasnik nasledniki v Ljubljani. — Suita, posvečena bivšemu Ramovševemu profesorju skladanja Slavku Ostercu, obsega sedem delov, ki nosijo v pretežni večini znak te šole, ki je zavrgla dosedanja stroga glasbena pravila, zlasti glede tonalnosti, harmoničnih funkcij in še tega in onega ter postala v vseh teh pogledih bolj nebrzdana. Imajo pa te skladbe vseeno svoj svojevrstni prožni tok in notranji pogon. Deloma so kaotično natrpane, deloma bolj jasne in primitivne. Tako se n. pr. nenavadno loči v Suiti 6. stavek od ostalih; zložen je na del ljudske melodije »Izidor ovčice pasel«. Scherzo je zgrajen povsem enotno in poteka v celoti iz enega samega motiva brez kakih kontrastujočih tem. Obe skladbi sta zanimivi, za izvajanje v celoti težki. Pri-stavljam še to, da se je Ramovš po končanem študiju skladanja na ljubljanski Glasbeni akademiji izpopolnjeval zadnji dve leti v Rimu privatno pri profesorjih Casselli in Petrassiju.

St. Premrl.

Razne vesti.

Razpis Glasbenega natečaja. Glasbena Matica v Ljubljani razpisuje glasbeni natečaj za posamezne moške ali mešane zборе, ki so zloženi na izvirno slovensko besedilo, in sicer:

a) Za štiri zборе srednje težke izvedljivosti in trajanje posameznega zbora naj bo najmanj tri minute.

Nagrade: I. 700, II. 600, III. 500, IV. 400 lir.

b) Za deset zborov lažje izvedljivih brez ozira na trajanje in posamezne nagrade so določene po 200 lir.

Predložiti se morajo samo nova dela, ki do sedaj še niso bila objavljena, ne nagrajena in tudi ne izvajana.

Natečaja se lahko udeležijo samo slovenski skladatelji. Vsak udeleženec mora označiti svoje delo z geslom in v posebni kuverti, označeni z istim geslom, navesti svoj naslov. Na kuverti naj bo tudi naslov, kamor se naj vrne nenagrajeno delo, vendar ta naslov ne sme biti istoveten z onim v kuverti. Dela morajo biti poslana v partituri kot priporočena pošiljka na naslov Glasbene Matice, Ljubljana, Vegova ulica 7, najkasneje do 31. oktobra.

Glasbena Matica si pridržuje pravico prve izvedbe vseh nagrajenih zborov v teku dveh let po objavi uspeha natečaja ter pravico prve naklade, ki izide v sporazumno določenem številu v teku dveh let po objavi natečaja. Nagrade se izplačajo nagrajencem v teku 14 dni po objavi uspeha. Razsodišče je artistski odsek Glasbene Matice. Vsi ostali pogoji in postopek natečaja so razvidni iz posebnega pravilnika, ki se na zahtevo pošlje vsakemu interesentu. Zoper odločitev razsodišča ni priziva.

Umrli je v Ljubljani 25. junija 1943 Ivan Kiferle, šolski upravitelj v pokoju, za-sluzni slovenski citraš in skladatelj za citre. Rojen je bil v Borovnici 15. maja 1856. Od matere, ki je bila dobra pevka in je znala mnogo slovenskih narodnih pesmi, se je navzel veselja do petja in do naših narodnih pesmi. Že kot otrok je rad igral na orgelce. Potem si je želel harmoniko, posebno pa klavir; toda te želje so mu ostale neizpolnjene. Dobil pa je citre, navadne, domačega mojstra; z dvajsetim letom pa prave. Z notami se je seznanil pri pevskem zboru. Njegov starejši brat se je na Dunaju učil

igrati na citre. Ko je pozneje kot usmiljeni brat v Goriziji večkrat obiskal domače, je ob takih prilikah dal Ivanu prvi pouk na citrah po Umlaufovi šoli. Kiferle je že v letih 1880—1884 napisal in priredil za citre nekaj slovenskih pesmi, svetnih in nabožnih. Kot učitelj-ščenik v Capo d'Istria je imel štiri učenke za citre. Želje nekaterih, da bi mogli peti pri citrah, so ga napotile, da je začel zbirati in izdajati »Slovenske narodne pesmi za citre in petje«. Citraši so jih z veseljem pozdravili. Do l. 1918 jih je izdal 9 zvezkov, potem še več drugih, med temi »Slovenske nabožne«, »Šaljive pesmi«, »Grajske odmeve« itd. V raznih krajih, kjer je služboval kot učitelj, je vodil tudi cerkveno petje in uglašil nekaj cerkvenih pesmi. V »Zvončkih« se nahaja več od njega uglašbenih mladinskih pesmic. V starejših letih je mnogo trpel na očeh in se še z operiranimi trudil sedem let. Zadnjih deset let pa je bil popolnoma slep. Bog mu obilno plačaj njegovo delo!

Smrtno se je ponesrečil 3. avgusta 1943 v Trebnjem tamošnji dekan Ivan Tomažič, vračajoč se na kolesu z božje poti na Zaplazu. Prerano umrlega — v starosti 58 let — izredno delavnega v dušnem pastirstvu, na gospodarskem in prosvetnem polju, se ga v našem listu spominjamo zlasti še kot nadzornika organistov za trebanjsko dekanijo in za glasbo sploh vnetega duhovnika. Organistovski nadzornik je bil od l. 1930 dalje. Naj počiva v miru!

Umril je v Ljubljani 12. avgusta 1943 Pavel Balog, zvaničnik Viš. komisariata in pečovodja. V glasbi je bil samouk. Vodil je svetne in cerkvene zборе. Tudi kot orglavec je bil spreten. Pokoj njegovi duši!

Skladatelj Anton Jakl je obhajal 24. julija sedemdesetletnico rojstva. Rojen na Češkem je mnogo časa služil pri vojaški godbi, kjer se je tudi glasbeno vsestransko izobrazil, zlasti v harmoniji in instrumentaciji. L. 1896 je prišel v Ljubljano in služboval pri vojaški godbi 27. pešpolka kot godbenik in namestni kapelnik. Od 1906 do 1926 je bil v službi v drž. študijski knjižnici, hkrati tudi član ljubljanskega opernega orkestra. Sodeloval je isto tako pri orkestralnih mašah na cerkvenih korih. Napisal je mnogo skladb za klavir, za salonski orkester, za godbo na pihala in za veliki orkester. Najbolj poznani so njegovi veliki venčki: »Potovanje po kranjski deželi«, »Slovenski biseri« in drugi. Zložil je tudi celo vrsto koračnic, valčkov in drugih skladb. Zadnji čas je uglašil tri Marijine pesmi za zbor in orgle. K 70letnici zaslužnemu in priljubljenemu glasbeniku prav iskreno čestitamo.

Še dva jubileja. Kapelnik ljubljanske opere in dirigent Sattnerjevega zbora Anton Neffat je obhajal letos 22. marca petdesetletnico rojstva. — Skladatelj Ivan Ocirk, ki živi v Sinju na Hrvaškem, je 14. avgusta dosegel 60. leto. Obema naše čestitke!

Iz Izvestja Glasbene akademije v Ljubljani za šolsko leto 1942/43 posnemamo, da je Srednja glasbena šola imela konec šolskega leta 170 gojencev, Glasbena akademija pa 42 slušateljev. Na Glasbeni akademiji se je vršil pouk v sledečih oddelkih: I. skladanje in dirigiranje, II. solopetje, III. klavir, IV. violina, V. orgle, VI. a dramska umetnost, VI. b operna umetnost in VII. pedagoški oddelek. Na Srednji glasbeni šoli pa: I. teoretični predmeti, II. solopetje, III. a klavir, III. b orgle, IV. čelo, fagot, flauta, kitara, klarinet, kontrabas, pozavna, rog, trobenta, violina, V. dramska umetnost. Internih vaj je bilo med letom deset, deloma v mali filharmonični dvorani, deloma v Hubadovi dvorani; sklepnih produkcij je bilo pet: štiri glasbene in ena deklamacijska.

Diplomirali so na Glasbeni akademiji: Cvetko Ciril iz kompozicije (pedagoški oddelek), Ogrin Ksenija iz klavirja, Papler Albert iz solopetja (pedagoški oddelek), Perušek Dana iz klavirja (ped. odd.) in Rus Jelka iz solopetja (ped. odd.).

Diplomirali so na Srednji glasbeni šoli: Dražil Srečko iz gosli, Heybal Pavlin iz orgel, Poljanšek Ivan iz violončela, Stritar Janja iz klavirja in Znidar Janez iz roga.

V ljubljanski operi je bilo v operni sezoni 1942/43 igranih 15 oper, en oratorij, 7 operet in en balet. Opere so bile: L. Riccijeva Krišpin in njegova botra, Donizettijeva Don Pasquale, Rossinijeva Seviljski brivec, Puccinijeve: La Boheme, Madame

Butterfly in Sestra Angelika, Verdijevi Traviata in Trubadur, Mozartova Beg iz Seraja, Čajkovskega Evgenij Onjegin, Humperdinckova Janko in Metka, Bizetova Carmen, Smetane Prodana nevesta, Massenetova Thais, D'Albertova Mrtve oči. Oratorij se je izvajal Sattnerjev: Vnebovzetje Marijino. Operete so bile: Suppejeva Boccaccio, Millöckerjeva Gasparone, Dobejčeva Slepá miš, Mavova Angel z avtom, Leharjeva Zemlja smehlaja, Gregorčeva Princeška in zmaj ter Pietrijeva Tiha voda. — Dirigirali so: Anton Neffat, Niko Štritof, Demeter Žebre, Samo Hubad in Rado Simoniti. Kot stalni gost je sodeloval rektor GA basist Julij Betetto.

V ljubljanski operi so uprizorili kot novost Eugen d'Albertovo opero »Mrtve oči«. Glavni vlogi sta igrala in pela Heybalova in Primožič, kot dirigent opere je prvič nastopil Samo Hubad. Izvajanje je bilo odlično.

V Letopisu Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki je izšel kot prvi, kar naša Akademija obstoji, za čas od l. 1938 do 1942 in ki ga je uredil njen drugi generalni tajnik prof. Ramovš, je med drugim objavljena tudi natančna bibliografija glasbenih del l. 1942 umrlega akademika, skladatelja dr. Gojmira Kreka. Sestavil jo je skladatelj prof. L. M. Škerjanc.

Na Pokrajinski šoli za glasbila pod okriljem Srednje tehnične šole v Ljubljani je bilo v šolskem letu 1942/43 osem učencev. V tej šoli izdelujejo pod vodstvom goslarkega mojstra Mihe Mušiča razna lesena godala: kitare, citre, gosli in base. Pouk traja štiri leta. Mest je za 12 učencev. Toliko ima namreč šola skobeljnikov in omaric za orodje. Za sprejem se zahtevajo samo štirje razredi ljudske šole in pridnost. Šolo priporočamo.

V Zagrebu sta se vršila v novembru in decembru l. 1942 dva pomembna cerkvena koncerta. Na prvem je Mladen Stahuljak izvajal v samostojnem nastopu izključno Joh. Seb. Bachova dela: Preludij in fuga v e-molu, šest korálnih prediger, vmes tokato v F-duru, za sklep preludij in fuga v Es-duru. Na drugem je sodelovalo pevsko društvo »Lisinski« in Mladen Stahuljak kot organist. Izvajal se je izključno hrvatski spored: dva Ivan Lukačičeva moteta in Albe Vidakovičeva Missa caeciliana za mešani zbor in orgle; izmed orgelskih skladb pa Pintaričeva Predigra, Kolandrova Fantazija v e-molu, Fran Duganova Kromatska fuga v e-molu, Lučičeva tokata in fuga v F-duru in Vidakovičeva predigra na pesem »Marija sladko ime« in fuga v C-duru. Fran Dugan v »Sveti Ceciliji« 1942, št. 5—6, izvedbo zelo hvali; isto tako laskavo se izraža o Vidakovičevi latinski maši, ki se je avtor z njo dvignil v prve vrste hrvatskih skladateljev.

Hrvatski skladatelj Franjo pl. Lučić je zložil slovesno latinsko mašo »Missa jubilaris« za mešani zbor in orgle. Albe Vidaković jo v Sveti Ceciliji 1943 št. 3 zelo hvali in v večim zborom priporoča. Naroča se pri Zvonku Rehoriču, poslevodji Zbora hrv. učiteljev, Zagreb, Savska cesta 28. Cena 100 kun, po pošti 120 kun.

Josip Andreis je izdal pri Matici Hrvatski veliko monografijo o zgodovini glasbe: Poviest glasbe, obsegajočo 750 strani. Delo prikazuje na enciklopedični način zgodovino svetovne glasbe sploh; zgodovina hrvatske glasbe pa je sistematično podrobno obdelana. Knjiga stane 420 kun.

Slovaški skladatelj Tibor Freš (rojen l. 1918) je l. 1941 zložil prvi slovaški Stabat Mater za soli, mešani zbor in orkester. Delo je bilo prvič izvedeno 7. maja 1942 v Bratislavi in doseglo velik uspeh.

Slovaki imajo od l. 1937 svoj cerkveni kantual, ki ga je priredil skladatelj Schneider Trnavski in izdalo Društvo sv. Vojteha.

O priliki bombardiranja kölnske stolnice 2. julija letos je med žrtvami tudi voditelj kölnskega stolnega zbora dr. Johann Mölders. Rojen l. 1881 v Krefeldu je postal l. 1910 mašnik. L. 1913 je sledil Francu Nekesu kot stolni kapelnik v Aachnu, l. 1921 je prevzel vodstvo kölnske stolne glasbe. Bil je profesor cerkvene glasbe v duhovskem semenišču, predsednik nadškofijskega Cecilijanskega društva in izdajatelj cerkvenoglasbenega lista te nadškofije. R. I. P.

Umril je švicarski skladatelj Gustav Doret v starosti 77 let. Študiral je v Lausanne, Berlinu in Parizu. Že l. 1891. je nastopil s kantato »Voix de la patrie«, l. 1895. zložil oratorij »Sedem besed na križu«, pozneje štiri opere, razna orkestralna, komorna in zborovska dela. Slovel je tudi kot izvrsten dirigent. Vodil je orkestre svetovnega slovesa.

TO IN ONO.

ORGLE NESREČNE FRANCOSKE KRALJICE MARIJE ANTOINETTE.

L. 1940 smo jih v Cerkv. Glasbeniku omenili na strani 122. V kapeli svetega Avgušтина pri cerkvi svetega Sulpicija v Parizu stoje. L. 1748. jih je naročil prestolonaslednik, oče nesrečnega francoskega kralja Ludovika XVI. L. 1774. so jih prenesli v Trianonsko palačo, kjer je nanje igrala Ludovika XVI. žena mladostna kraljica Marija Antoineta. Po njeni nasilni smrti so nekaj časa izginile, dokler jih po revoluciji ni kupila cerkev sv. Sulpicija in postavila v Marijino kapelo, kjer so se prvič oglasile 23. decembra 1804, ko je papež Pij VII. prišel v Pariz, da Napoleona krona za cesarja.

Na te nad vse ljubko intonirane orglice so orglali razni odlični glasbeniki; med njimi tudi Mozart še kot deček in Gluck.

Orgle je z velikim spoštovanjem prenovil slavní mojster Cavaillé-Coll; sloviti organist in skladatelj Widor pa je dal tipke obeh manualov zamenjati s tipkami orgel iz Versailleskega gradu, ki so delane iz dragocenega rožnega lesa, pa imajo vdelano slonovo kost, ob robih so pa okrašene s francoskim kraljevim lilijinim cvetom. — V sedanji prostor so jih postavili l. 1927. Dispozicija je taka-le:

I. manual (54 tipk):	II. manual (30 tipk):	Pedali:
1. Principal 8'	6. Burdon 8'	13 tipk; piščali prenese-
2. Burdon 8'	7. Flavta 8'	ne z manuala
3. Prestant 4'	8. Oboa 8'	
4. Dubleta 2'		
5. Klarinet 8'		

Orgle se še danes rabijo in prečudno lepo, mehko, pa hkrati živo, božajoče zvene. K.

LISTNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE.

Vsem p. n. naročnikom, ki so se zadnje čase — odkar nismo objavljali darov — spomnili našega lista z večjim ali manjšim prispevkom v njegov fond, se najlepše zahvaljujemo. — Vse tiste naročnike, ki naročnine še niso poravnali, prosimo, da to čim prej store. — Naše cerkvene pevovodje in organiste prosimo, da pošljejo našemu listu kak dopis. Dopisi, ki so bili od nekdaj stalna rubrika našega lista, so zadnje čase kar prenehali. Jasno je, da teh ne bo uredništvo samo pisalo, ampak mu morate postreči z njimi vi, cenjeni naročniki. Priporočamo se tudi za razne misli, želje, nasvete glede našega lista in priloge, ki jih bomo radi objavili in po možnosti tudi upoštevali.

NAŠE PRILOGE.

Današnja glasbena priloga v obsegu štirih strani prinaša Vinko Vodopivec mešani zbor »Kristus Kralj«, Anton Jobstovo »Gospod, jaz nisem vreden« in Franc Blažičevo himno Kristusu Kralju. Posamezni izvodi se dobe pri naši upravi po 1 liro.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 25 lir, za dijake 15 lir. Uredništvo: Zarnikova ulica 12. Uprava: Semeniška ulica 2. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. Številka ček. računa 10.749. Tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).